

10. ZMENA KRITICKÉHO DUCHA

Modrá stuha

1 – PRÍPRAVA

A. PRAMEŇ (VÝCHODZIE TEXTY)

- **Príslovia 18,21** „Smrť a život sú v moci jazyka, a kto ho miluje, okúsi jeho ovocie.“
- **Rimanom 12,2** „Nenapodobňujte zvyky a spôsoby ostatného sveta a zmeňte celé svoje zmýšľanie. Len tak budete schopní rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je teda správne, dokonalé a jemu milé.“
- **Efežanom 4,22 – 5,20** „musíte zanechať doterajší spôsob života – honbu za žiadosťami vlastného skazeného ja, ktoré sa končí záhubou. Áno, musíte sa stať novými, odlišnými osobnosťami, dobrými a svätými, ktoré vyžarujú Božiu spravodlivosť... Preto už neklamte, ale hovorte si navzájom pravdu. Všetci sme predsa časťou jedného tela. Odstráňte od seba tvrdosť, náladovosť, prchkosť a hnevivosť. Hádky, urážky a jedovatosť nech sú vám cudzie. Budte k sebe láskaví, zhovievaví a odpúšťajte si, ako aj vám Boh pre Krista odpustil... Všetko, čo robíte, konajte podľa Božieho vzoru, tak ako milované dieťa napodobňuje svojho otca... Pohlavná neviazanosť, nečistota a chamtivosť nech sa medzi vami ani len nespomínajú, ako sa sluší na Božie deti. Takisto oplzlé vtipy, vulgárne reči a dvojzmyselné historky kresťanovi nepristanú – naše ústa majú chváliť Boha... Nedajte sa oklamať tými, ktorí sa usilujú ospravedlniť tieto hriechy. Boží hnev proti ľuďom tohto druhu je a bude hrozný... Nezúčastňujte sa na činoch splodených tmou, ... Veď je hanbou aj hovoriť, čo všetko sa pácha potajme... Medzi sebou veľa hovorte o Pánovi, spievajte žalmy, chválospevy a duchovné piesne. Nech vám aj v srdci zaznieva vďačná pieseň Pánovi a za všetko neprestajne ďakujte nášmu Bohu a Otcovi v mene nášho Pána Ježiša Krista.“
- **Kolosenským 3,1-17** „Keď ste teda Kristovým vzkriesením aj vy získali nový život, zamerajte sa na hodnoty, ktoré pramenia z Boha. S ním sa teraz Kristus delí o slávu a moc. To, čo je hore, nech vás zamestnáva, a nie pozemské starosti... ale teraz je najvyšší čas zanechať zlobu, nenávisť, rúhanie a škaredé reči... Keď si vás teda Boh vybral, miluje vás a chce, aby ste žili čistým životom, budte k iným láskaví a milosrdní, zahŕňajte sa navzájom ochotou, pokorou, skromnosťou a trpezlivosťou... Majte stále na pamäti, čo nás Kristus učil, a čerpajte z jeho slov múdrosť a obohatenie. Navzájom sa poučajte a napomínajte. A v srdci nech vám vždy zvučia žalmy, chválospevy a duchovné piesne. Čokoľvek hovoríte a konáte, robte tak, ako by na vašom mieste robil sám Kristus. A prostredníctvom neho ďakujte Otcovi.“
- **Filipänom 4,4-9** „Radujte sa v Pánovi vždy! Opakujem: radujte sa! Vaša dobrotivosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán blízko! O nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo všetkých svojich modlitbách a prosbách. A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, bude chrániť vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi. Napokon premýšľajte, ... o všetkom, čo je pravdivé, čo čestné, čo spravodlivé, čo čisté, čo lúbezné, čo príjemné, o všetkom, čo je cnostné a čo chválibné!... Čomu ste sa naučili, čo ste aj prijali, počuli a videli na mne, to čiňte.“

B. ČO JE POTREBNÉ POVEDAŤ O „ZMENE KRITICKÉHO DUCHA“

Pokiaľ by pokorovanie druhých bolo olympijskou disciplínou, potom by niektorí z mladých ľudí patrili medzi silných zápasníkov. V snahe dobre vychádzať so svojimi priateľmi a distancovať sa od ľudí, ktorí sa zdajú byť úplne iní než sú oni sami, alebo v snahe vyriešiť vlastné pocity, ktoré sa týkajú zmien v nich samotných, mladí ľudia používajú tvrdé slovné

odseknutie vo svojej bežnej konverzácii. Taktiež tomu napomáha vplyv médií. „Vychytralé pubertácke prúpovídky“ počujeme z médií bežne, nie je to žiadna výnimka. Reči, ktoré ponížujú človeka, ponúkajú filmy, videá a lákajú ľudí, aby sa dívali na rôzne televízne relácie... A nie len dospievajúci, ale tiež ich rodičia si často neuvedomujú, aký vplyv to na nich môže mať.

Apoštol Pavel rozumel tomu, aký vplyv má na ľudí to, čomu sú vystavení a nad čím potom následne premýšľajú. Zistil, že to čo ľudia dovoľia, aby zaoberali ich myšlienky, skôr alebo neskôr ovplyvní to čo povedia alebo urobia.

C. Kam smerujeme s touto „zmenou kritického ducha“? (O ČO NÁM IDE?)

Po preštudovaní tejto lekcie by sme boli radi, aby študenti...

1. ...preskúmali či náhodou nemajú tendenciu zrážať iných dole, aby sa nad nich povyšovali.
2. ...porozumeli tomu, že kresťan by nikdy nemal druhého ponížovať alebo o ňom zaujať hovor.
3. ...preskúmať, či by sa ich chovanie v tejto oblasti života nemalo zmeniť.

D. POMÔCKY

Úvod: (Aktivita A) Papier, písacie potreby, nožnice (prípadne: nejaká pekná hudba, alebo video, ktoré by vytváralo peknú atmosféru). (Aktivita B) kúsky papierikov s vetami, ktoré pomáhajú začať konverzáciu, pre každú trojicu študentov v triede, stopky, alebo hodinky (prípadne: budík, píšťalky, zvonček alebo niečo iného čo robí zvuk a čím by potom ukončili konverzáciu)

Prepojenie: Tri stužky s nápisom „ To kým som mení svet.“ A zapínacie špendlíky, ďalšie odznaky s týmto nápisom – napr. samolepky, jeden pre každého zo študentov, Biblia, študentské materiály.

2 - PREMOSTENIE (rozohriatie, rozjazd)

A. ČO UŽ POZNÁM

Keď študenti prichádzajú do triedy, využite prvých 10 minút nasledovne:

1. Opýtajte sa, ktorý verš z časti na stredu si vybrali k naučeniu. Povzbudte ich, aby sa tento verš pokúsili povedať spamäti.
2. Dajte im príležitosť podeliť sa o vlastný citát, ktorý si napísali k pondelkovej lekcii. Hovorte potom zvlášť o tých, ktoré celkom nevystihujú kresťanský pohľad na život. (Také citáty nie sú súčasťou každej lekcie.)
3. Pozrite sa spoločne na rôzne odpovede, ktorými reagovali na otázky v časti na nedeľu. Pokiaľ je to možné, môžete im natlačiť i odpovede, ktoré sa objavili na webovej stránke <http://RealTimeFaith.adventjist.org>. Diskusiu o týchto rôznych názoroch zakončite myšlienkami z časti „ČO JE POTREBNÉ POVEDAŤ O...“ z učiteľských materiálov.

Pokiaľ máte väčší počet študentov, je dobré, aby sa na túto aktivitu rozdelili do menších skupiniek s dospelým vedúcim.

B. DALŠIA SÚČASŤ SOBOTNEJ ŠKOLY

- Song servis
- Misijná časť
- Oznámenie

3 - ZAČÍNAME

Poznámka pre učiteľov: *Utvorte si vlastný program z možností, ktoré sa Vám ponúkajú. Pri príprave myslite na to, že študenti musia mať možnosť aktívne sa zapojiť a komunikovať i medzi sebou a príležitosť študovať Božie slovo. Nezabudnite im v priebehu lekcie rozdať študentské materiály na ďalší týždeň*

A. ÚVODNÁ AKTIVITA

Príprava – Budete si musieť nachystať papiere, písacie potreby, nožnice (prípadne: nejaká pekná hudba, alebo video, ktoré by vytváralo peknú atmosféru). Pred začiatkom hodiny, napíšte na list papiera mená všetkých študentov a vynechajte medzi menami vždy voľné miesto, aby sa tam dala dopísať veta. (Možnosť: pokiaľ máte veľmi malú triedu, napíšte meno každého študenta na osobitný papier, a nechajte ostatných, aby každý napísal svoj komentár ku každému z mien – pozri ďalej.)

Štart – Keď študenti budú vchádzať do triedy, dajte každému z nich postupne lístok s menami študentov a poproste ich, aby k nim napísali najkrajšiu vec, ktorá ich o tom človeku napadne. Keď všetci túto aktivitu dokončia, pozbierajte papiere, ktoré potom neskôr rozdáte.

Rozbor akcie – **„Prečo si myslíte, že sme túto aktivitu robili?“** (Možná to má niečo spoločného s lekciami na tento týždeň...) **Čo si myslíte, že sa bude diať, keď si ľudia budú môcť prečítať, čo o nich druhí napísali? Prečo je dôležité, aby sme pekne hovorili o ľuďoch?** (Boh hovorí, že máme mať jeden druhého radi. Potom budeme spolu lepšie vychádzať). **Čo sa deje, keď o druhých nehovoríme pekne?** (Trpia tým vzťahy.)

Poznámka: Rozstrihajte jednotlivé vety a rozdajte študentom, každému to, čo mu patrí. Môžete ich všetky nalepiť na jeden list papiera - pre každého študenta zvlášť. Toto môžete urobiť keď budú študenti pracovať na aplikačnej aktivite alebo poprosiť nejakého dospelého, aby vám s tým v triede pomohol počas programu.

B. ÚVODNÁ AKTIVITA

Príprava – Napíšte dostatok viet, ktoré začínajú rozhovor tak, aby ste mali jednu vetu pre každých troch študentov v triede. Majte pripravené stopky, alebo hodinky (môžete použiť tiež budík, píšťalku, zvonček, alebo niečo, čo zvukom ukončí konverzáciu.)

Pozor – Požiadajte študentov, aby sa rozdelili do skupín po troja. Jeden z nich bude sledovať konverzáciu, ale nebude hovoriť, jeden z nich dostane kúsok papiera s počítačnou vetou pre začiatok rozhovoru (sami sa rozhodnete, čo by sa pre vašu skupinu lepšie hodilo.)

Štart – Poviete študentom, že jednému z každej skupiny dáte na papieriku vetu, ktorou by mal začať rozhovor s druhým členom skupiny. Tretí človek bude len počúvať a sledovať diskusiu. Samotné témy nie sú až tak dôležité. Dôležité je, ako sa tí dvaja o tom bavia. Zakaždým, keď jeden z nich v rozhovore povie niečo negatívneho o druhom, alebo nejakú zhoršujúcu myšlienku toho druhého, použije hanlivú prezývku, alebo urobí nejaký nevhodný zvuk alebo sa zatvári nevhodne, ten, kto sleduje konverzáciu musí zastaviť diskusiu a

prinútiť toho človeka, aby sa vyjadril iným spôsobom. Dajte študentom 3 minúty na tento rozhovor.

Možné témy na rozhovor:

Ženy sú hroznými vojakmi.

Ľudia s nadváhou by mali platiť príplatok za sedadlo vo verejnej doprave...

V školách by sa nemalo verejne modliť.

Žena by mala mať právo sa rozhodnúť k interrupcii kedykoľvek.

Rozbor akcie – [?] „Tak ako sa vám darilo? Bolo to ťažké zostať pozitívny? Prečo áno, prečo nie? Čo nám toto cvičenie povedalo o nás samotných? (Nie sme moc zvyknutí hovoriť pekne o druhých ľuďoch) Požiadajte študentov, aby si našli a niekto prečítal, Kolosenským 4,6 Tento text nám hovorí, že naše reč by mala byť láskavá a okorenená soľou (v ekumenickom preklade je toto v poznámke pod čiarou). Čo to znamená, že by mala byť okorenená soľou? (Soľ dodáva jedlu chuť, so soľou je jedlo dobré. Pekné slová človek ľahšie prijme než negatívne výroky. Soľ je tiež konzervačným prostriedkom, chráni jedlo pred skazením. Chráni naše vzťahy, tak že fungujú lepšie.) Je to vôbec možné, aby sme vždy hovorili láskavo? (Sme pod tlakom a nie sme na to moc zvyknutí. Ani ľudia okolo nás láskavo nehovoria.)

C. ÚVODNÁ ILUSTRÁCIA

Vlastnými slovami porozprávaj nasledujúci príbeh:

Už mnohokrát bol vyrozprávaný príbeh v ktorom sa otec tak nahneval na svojho syna, že mu povedal, že si praje aby zomrel. Samozrejme, že to otec nemyslel doslova, ale chlapec bol tým tak zlomený, že odišiel do svojej izbičky. O niekoľko hodín neskôr otec našiel svojho syna v jeho izbe mŕtveho. Či sa tento príbeh naozaj stal tak, ako sa rozpráva alebo nie, ukazuje nám to akú moc majú naše slová a ako pôsobia na ostatných. Lekárskou vedou bolo zdokumentované, že ľudia, ktorí majú blízko smrti často zostanú nažive dlhšie preto, aby mali možnosť rozlúčiť sa so svojimi milými. Potom keď sa s nimi rozlúčia, a tí ktorí ich majú radi im povedia niečo ako „teraz si už môžeš odpočinúť“, títo ľudia zomrú. Znovu, vidíme silu a moc slov.

Nájdite si a spolu prečítajte Príslovia 18,21. „V moci jazyka je život i smrť.“

4. SPOJUJÚCI ČLÁNOK

A. PREPOJENIE S KRÁĽOVSTVOM

Porozprávaj nasledovný text vlastnými slovami:

Zhadzovanie ľudí je používanie negatívnych alebo ponižujúcich slov alebo činov, ktoré ukazujú neúctu voči človeku, alebo skupine ľudí... Ponižovanie je používané v dôsledku strachu, zlosti, nezájmu, závidi, potreby moci, frustrácie, nedostatku alternatívnych komunikačných schopností, pocitu neistoty, zo zvyku, odporovaného chovania, alebo zo žartu. Obvykle ponižovanie vysvetľujeme ako žart – tak ako to vidíme v televíznych seriáloch. Verbálne ponižovanie je používané buď priamo (povieme to človeku priamo do očí) alebo nepriamo (hovoríme s tretím človekom o niekom inom).“ - Z článku Nezhadzovať na www.noputdowns.org

[?] „V životoch agentov Božieho kráľovstva zhadzovanie nemá miesto. Uvidíme, že Biblia nám dáva presné inštrukcie ako o druhých hovoriť a ako s nimi hovoriť. Rozdajte študentom ich lekcie alebo ich poprosťe aby si ich vytiahli a našli si časť Boh hovorí. Potom požiadajte dobrovoľníkov aby postupne prečítali všetky pasáže.

B. PREPOJENIE S ILUSTRÁCIOU V LEKCII

Dopredu požiadajte niekoho aby cez hodinu prečítal alebo porozprával príbeh z časti na sobotu zo študentskej lekcie. Keď skončí spýtajte sa:

? „**Čo má tento príbeh spoločného s našou dnešnou témou?** (Ukazuje ako je dôležité s ľuďmi hovoriť láskavo.) **Prečo je to dôležité, obzvlášť pre kresťanov hovoriť láskavo jeden s druhým?** (Nikdy nevieme ako to môže druhému pomôcť. Boh nám to prikazuje. Dáva nám to silu bojovať boj proti zlému. Je to spôsob ako nasledovať príklad, ktorý nám dáva Kristus.) **Čo sa stane keď sa podľa toho nebudeme riadiť?** (Môže sa stať, že tím niekoho úplne zničíme. Druhí v nás nemôžu vidieť Krista. Kresťania potom strácajú odvahu. Dávame tak zlý príklad neveriacim.)

C. PREPOJENIE SO ŽIVOTOM

Príprava – Rozdajte študentom pracovné listy, ktoré nájdete na konci tejto lekcie. Upozornite ich na text **Efežanom 4,29-5,20** a **Kolosenským 3,8-10**, ktoré majú natlačený vo svojich lekciami. Poprosťte dobrovoľníkov, aby tieto pasáže prečítali nahlas.

Pozor – Požiadajte študentov, aby v malých skupinách prešli biblické texty a na listy papiera, ktoré ste im rozdali vypísali každodenne príklady toho, čo je tam uvedené. Môžu to byť slová pesničiek, nadpisy, rozhovory z filmov alebo rôznych relácií alebo nejaké citáty z kníh alebo časopisov.

Štart – Prejdite so študentmi ich pracovné listy, keď už budú s nimi hotoví.

? „**Vidíme, že sme zahlcovaní všetkým tým proti čomu Biblia hovorí. Musíme byť veľmi opatrní aby sme nenapodobňovali to, čo neustále počujeme. Ešte lepšie je, keď sa nebudeme vôbec vystavovať týmto negatívnym veciam, aby sme boli schopní žiť ako agenti Božieho kráľovstva.**“

„**Čo môžeme urobiť preto, aby sme nenapodobovali to ako ľudia bežne hovoria alebo sa navzájom k sebe chovajú?** (Mali by sme premýšľať o dobrých veciach, nestýkať sa s negatívnymi ľuďmi tak často, nečítať sa a nepočúvať negatívne relácie, byť si vedomí toho čo hovoríme a ako sa neverbálne prejavujeme. A skutočne počúvať, keď nám dospelí hovoria, že sme proti nim zaujatí. Ospravedlniť sa a skúsiť to povedať inak. Modliť sa za to.)

Odkážte študentov na **Filipänom 4,8** v ich študentskej lekci. **Táto pasáž nám dáva celkom jasné inštrukcie o tom o čom máme premýšľať. Niektorí to prečítajú. Verš deviaty hovorí, že by sme toto mali uplatňovať i v praxi. Pokúste sa tento týždeň vytvoriť si nový zvyk a dívať sa na druhých a hovoriť o nich len v dobrom. S Božou milosťou to dokážete. Už dnes ste dobre začali. Pripomeňte študentom, že si vytvorili zoznam pozitívnych komentárov jeden o druhom už na začiatku hodiny. A oznámte im, že im ten ich list dáte na konci, aby si ho vzali sebou.**

„**Čo nám tieto texty hovoria o tom, kedy a ako môžeme prísť za Ježišom? Čo pre to musíme urobiť?**“ Urobte zoznam bodov a napíšte ich na viditeľné miesto.

5. APLIKÁCIE

A. APLIKAČNÁ AKTIVITA

Táto aktivita je založená na ilustračnom príbehu zo študentskej lekcie o troch stužkách. Majte pripravené stužky a na každej z nich je napísané „ To kým som mení svet“ a zásobu odznakov alebo samolepiek s týmito slovami.

Povedzte študentom, že si ich vážite, že oni pomáhajú meniť váš život. (Pokúste sa, aby to bolo úprimné.) Potom každému zo študentov dajte stužku alebo odznak alebo samolepku.

„A teraz sa pokúsme to isté povedať jeden druhému.“ Rozdajte každému študentovi ešte dve samolepky, alebo stužky a požiadajte ich, aby takto ocenili niekoho iného z triedy. Ďalší týždeň sa ich potom môžete spýtať na to, čo to pre nich znamenalo.

B. APLIKAČNÉ OTÁZKY

1. Môžeme niekoho ponižovať bez slov, vysvetlite.
2. Môže byť pochvala rovnako zničujúca ako poníženie? V akom zmysle?
3. Ako by sme sa mali zachovať, keď nás niekto ponižuje?
4. Odkiaľ vlastne pochádza tendencia niekoho zraziť, ponížiť?
5. Hovoria nám verše v Kolosenským a Efežanom, že by sme mali spievať len náboženské piesne a čítať len kresťanské knihy a dívať sa len na filmy s náboženskou tematikou? Áno alebo nie?

6. ZÁVER LEKCIE

ZHRNUTIE

Vlastnými slovami zhrňte nasledujúce myšlienky:

I keď je to prirodzené, musíme sa mať na pozore pred našou tendenciou druhých alebo sami seba ponižovať. Kristus zomrel za nás za všetkých. Všetci máme v jeho očiach veľkú hodnotu. Tým, keď ponižujeme druhých, alebo sami seba, znižujeme tým hodnotu daru, ktorý nám on dal, tým, že za nás položil svoj život. Slová nemusia okamžite niekoho zabiť, ale môžu ničiť a do viesť niekoho až k smrti. Pokúsme sa začať už dnes a dovoliť Bohu, aby nám pomohol zmeniť to, ako niekedy jeden s druhým zničujúco jednáme.

Pracovní list pre lekcii 10:

Inštrukcie: Do stĺpca Negatíva, ktorým sa chceme vyhnúť a Pozitíva, ktoré chceme pochváliť vypíšte konkrétne veci z týchto častí z Biblie (Efežanom 4,29-5,20 a Kolosenským 3,8-10). Píšte to z pohľadu agenta Božieho kráľovstva. Čomu by sa takýto agent mal venovať a čomu by sa naopak mal vyhnúť. Potom do stĺpca príklady napíšte nejaký príklad z poslednej doby, nejaký kladný príklad (To je omnoho ťažšie než dávať negatívne príklady, však?)

Negatíva, ktorým sa chceme vyhnúť	Pozitíva	Príklady
Efežanom		
Kolosenským		

--